

KOKSNES VAINA - ZARI

Pastāv uzskats, ka zari ir pati izplatītākā koksnes vaina. Koki nemēdz būt bez zariem. Kādā koka stumbra daļā var nebūt ārējā virsmā redzami zari, bet stumbra iekšienē, serdes tuvumā, tie noteikti ir, dažkārt ne visai lieli, bet nereti bojāti, melni un satrupējuši.

Zari ir pilnīgi dabiska bioloģiska parādība un darbā ar dažāda veida kokmateriāliem ar tiem vienmēr jasastopas. Zarus var iedalīt pēc izmēriem, pēc saistības ar apkārtējo veselo koksni un citām pazīmēm.

Zari vienmēr izjauc koksnes viendabību, veido šķiedru izliekumus, būtiski ietekmē koksnes apstrādājamību. Zari ietekmē koksnes stiprību, mazinot to uz stiepi un lieci, bet paaugstinot spiedes, bīdes un skaldes slodzi.

Pēc veseluma pakāpes zarus var iedalīt vairākās grupās, piemēram, **apauguši zari**, kas nav redzami uz kokmateriāla sānu virsmas, un uz to norāda mizas apauguma rētas un/vai izciļņi.

Valēji zari - uz kokmateriāla virsmas redzams zars. Valējus zarus iedala:

1. *Trupējais zars* - skuju kokiem par trupējušu zaru uzskata tādu kurš ir pilnīgi satrupējies ar irdeno trupī, bet lapu kokiem par trupējušu zaru uzskata zaru kuram ir kaut nelielas trupes pazīmes.
2. *Nokaltis zars* - skuju kokiem tas ir ar apkārtējo koksni nesaaudzis zars visā zara perimetrā, ar vai bez trupes pazīmēm. Lapu kokiem ar apkārtējo koksni daļēji saaudzis zars, neatkarīgi no tā cik saaugusi daļa aizņem no zara perimetra.
3. *Vesels zars* - skuju kokiem, tas ir zars kuram koksne sānu virsmā ir saaugusi ar stumbra koksni, neatkarīgi no tā cik saaugusi daļa aizņem no zara perimetra, bez trupes pazīmēm. Lapu kokiem vesels zars ir tāds kuram koksne sānu virsmā ir saaugusi ar stumbra koksni visā tā perimetrā, bez trupes pazīmēm.

